Minister
Finansów i Gospodarki

Warszawa, 3 listopada 2026 roku

Sprawa: Interpelacja nr 20313
Znak sprawy: DP2.054.15.2026
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 20313 posłanki Olgi Semeniuk - Patkowskiej przekazuję następujące wyjaśnienia:

Jakie są aktualne prognozy państwowego długu publicznego, długu Skarbu Państwa i długu według metodologii unijnej do 2030 r.? Proszę wyjaśnić różnice między tymi kategoriami.

Prognozy długu publicznego, zarówno według definicji krajowej, jak i unijnej, znajdują się w *Strategii zarządzania długiem sektora finansów publicznych w latach 2027-2030* (dalej: *Strategia*), która wraz z projektem ustawy budżetowej na rok 2027 była omawiana na 66. posiedzenia Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej. Tekst *Strategii* dostępny jest na stronie internetowej Ministerstwa Finansów pod adresem:
https://www.gov.pl/attachment/99a02028-d183-4111-8a59-ba9115e1cd5c

Poniższa tabela przestawia prognozy długu publicznego zawarte w *Strategii*:

Wyszczególnienie	2025	2026	2027	2028	2029	2030
	wykonanie	prognozowane				
1. Dług Skarbu Państwa						
a) w mld zł	1 951,9	2 341,9	2 520,7	2 777,1	2 946,6	3 040,8
b) w relacji do PKB	49,9%	56,4%	57,3%	60,0%	60,7%	59,9%
2. Państwowy dług publiczny						
a) w mld zł	1 913,5	2 299,6	2 459,0	2 713,0	2 875,6	2 960,7
b) w relacji do PKB	48,9%	55,3%	55,9%	58,6%	59,2%	58,3%
3. Dług sektora instytucji rządowych i samorządowych						

tel.: +48 22 694 55 55
fax: +48 22 694 36 84
gov.pl/finanse
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

ul. Świętokrzyska 12
00-916 Warszawa

a) w mld zł	2 335,1	2 808,6	3 047,5	3 386,3	3 673,0	3 884,5
b) w relacji do PKB	59,7%	67,6%	69,3%	73,1%	75,7%	76,6%

Dług Skarbu Państwa to część długu publicznego, za którą bezpośrednio odpowiada Skarb Państwa (SP), czyli państwo polskie reprezentowane przez ministra finansów i wynika z finansowania potrzeb pożyczkowych budżetu państwa. Dług SP stanowi 94% państwowego długu publicznego (PDP).

PDP stanowi sumę zobowiązań wszystkich jednostek sektora finansów publicznych określonych zgodnie z art. 9 ustawy o finansach publicznych po eliminacji wzajemnych zobowiązań pomiędzy tymi jednostkami.

Dług sektora instytucji rządowych i samorządowych (dług EDP) stanowi sumę zobowiązań jednostek lub transakcji zaliczonych do tego sektora zgodnie z wytycznymi europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych w Unii Europejskiej (ESA2010) po eliminacji wzajemnych zobowiązań pomiędzy jednostkami z tego sektora.

Różnice pomiędzy PDP a długiem EDP wynikają z następujących czynników:

- innego zakresu jednostek należących do sektora finansów publicznych, w tym m.in. zaliczenia do sektora wg definicji UE Krajowego Funduszu Drogowego (KFD), Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 (FPC), Funduszu Pomocy (FP) i Funduszu Wsparcia Sił Zbrojnych (FWSZ), których zadłużenie powiększa dług sektora;
- przekierowania transakcji do sektora instytucji rządowych i samorządowych, w tym Tarczy Finansowej Polskiego Funduszu Rozwoju (PFR) – obligacje wyemitowane na sfinansowanie Tarczy powiększają dług EDP;
- różnic dotyczących tytułów dłużnych, głównie zobowiązań wymagalnych jednostek, które są traktowane jako dług publiczny wg definicji krajowej, a nie są do niego zaliczane wg definicji UE.

Jaki margines do konstytucyjnego limitu pozostaje w poszczególnych latach, w punktach procentowych i złotych? Jakie założenia warunkują jego utrzymanie?

Zgodnie z art. 216 ust. 5 Konstytucji RP nie wolno zaciągać pożyczek lub udzielać gwarancji i poręczeń finansowych, w następstwie których państwowy dług publiczny przekroczy 3/5 wartości rocznego PKB.

W prognozach długu publicznego przedstawionych w *Strategii* w całym horyzoncie prognozy relacja PDP do PKB pozostaje poniżej konstytucyjnego limitu 60%.

W tabeli przedstawiono (w % PKB i nominalnie) różnicę między hipotetyczną wartością PDP, dla której jego relacja do PKB wynosiłaby 60% a wartością prognozowaną przedstawioną w *Strategii* dla lat 2026-2030.

	% PKB	mld zł
2026	4,7	193
2027*	4,1	181
2028*	1,4	65
2029*	0,8	37
2030*	1,7	84

*) przy założeniu, że wszystkie założenia przyjęte w *Strategii* w latach poprzednich są realizowane.

Dlaczego zaakceptowano ścieżkę zbliżającą państwowy dług publiczny do 60% PKB? Jakie mniej ryzykowne warianty analizowano?

Prognoza długu publicznego na lata 2026–2030 przedstawiona w *Strategii* została przygotowana w reżimie zarówno krajowych, jak i unijnych ram budżetowych, w tym przy przestrzeganiu zaleconej, w ramach procedury nadmiernego deficytu, ścieżki wydatków netto, uwzględniając dodatkową elastyczność wynikającą z uruchomienia przez Radę UE krajowej klauzuli wyjścia m.in. dla Polski. Oprócz uwarunkowań wynikających z reguł fiskalnych, uwzględnia także prognozowaną różnicę pomiędzy odpowiednio wydatkami lub kosztami planowanymi wg limitów uwzględnianych w planach finansowych jednostek sektora instytucji rządowych i samorządowych a ich rzeczywistą realizacją.
W horyzoncie Strategii relacja państwowego długu publicznego do PKB pozostanie poniżej konstytucyjnego progu 60%.

Jakie testy odporności przeprowadzono dla słabszego wzrostu, niższego nominalnego PKB, pogorszenia kursu złotego i dodatkowych zobowiązań? Proszę przedstawić także wariant łącznego wystąpienia tych czynników.

Analiza wrażliwości relacji dług publicznego do PKB na zmiany założeń dotyczących:
- kursów walutowych
- nominalnego PKB
- potrzeb pożyczkowych
została przedstawiona w *Strategii*, str. 51.

	2027	2028	2029	2030
Wzrost relacji PDP do PKB przy osłabieniu PLN o 10% wobec wszystkich walut	1,16%	1,15%	1,13%	1,10%
Wzrost relacji długu EDP do PKB przy osłabieniu PLN o 10% wobec wszystkich walut	1,99%	2,07%	2,16%	2,18%
Wzrost relacji PDP do PKB przy ścieżce wzrostu nominalnego PKB niższej o 1 pp	0,53%	1,13%	1,72%	2,27%
Wzrost relacji długu publicznego do PKB przy potrzebach pożyczkowych SP większych o 10 mld zł rocznie	0,24%	0,47%	0,68%	0,89%
Wzrost relacji długu EDP do PKB przy ścieżce wzrostu nominalnego PKB niższej o 1 pp	0,66%	1,41%	2,20%	2,98%

Czy ustalono wewnętrzny poziom ostrzegawczy niższy od limitu konstytucyjnego? Jakie decyzje mają być uruchamiane po jego osiągnięciu?

W celu zapobieżenia przekroczeniu przez państwowy dług publiczny limitu konstytucyjnego ustawa o finansach publicznych w art. 86 zawiera procedury ostrożnościowe uruchamiane automatycznie w przypadku przekroczenia progu 55% PKB. Warunkiem uruchomienia procedur ostrożnościowych określonych w ustawie o finansach publicznych jest przekroczenie progu 55% zarówno przez relację do PKB państwowego długu publicznego, jak i przez kwotę, o której mowa w art. 38a pkt 3 ustawy.

Szczegółowe decyzje wynikające z uruchomienia procedur ostrożnościowych opisane zostały w odpowiedzi na kolejne pytanie.

Jak prognozowane są relacje długu istotne dla stosowania procedur ostrożnościowych, w tym relacja uwzględniająca ustawowe korekty? Proszę wskazać przewidywane lata uruchomienia poszczególnych obowiązków.

Strategia przewiduje, że prognozowana relacja państwowego długu publicznego do PKB wyniesie 55,3% w 2026 r. i 55,9% w 2027 r., następnie będzie rosła do 59,2% w 2029 r., a w 2030 r. spadnie do 58,3%. Natomiast relacja kwoty, o której mowa w art. 38a pkt 3 ustawy o finansach publicznych wyniesie 51,9% w 2026 r. i 54,7% w 2027 r., a próg 55% przekroczy w 2028 r. i będzie się utrzymywała powyżej tego progu także w latach 2029–2030.

W przypadku realizacji prognoz długu publicznego próg ostrożnościowy 55% PKB określony w ustawie o finansach publicznych zostałby przekroczony przez obie relacje w 2028 r., co oznaczałoby uruchomienie w 2030 r. procedur ostrożnościowych wynikających z ustawy. Konsekwencją wdrożenia procedur ostrożnościowych, zgodnie z art. 86 ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy o finansach publicznych, będzie m. in. konieczność przyjęcia deficytu budżetu państwa na rok 2030 zapewniającego spadek relacji długu SP w 2030 r. poniżej poziomu z roku 2028. Zgodnie z przyjętymi założeniami dług SP w relacji do PKB będzie wzrastał do 60,0% w 2028 r. i 60,7% w 2029 r., a następnie spadnie do 59,9% w 2030 r.

Konsekwencją przekroczenia progu 55% w 2028 r. będzie uruchomienie procedur ostrożnościowych, które skutkują następującymi działaniami:

• w uchwalonym przez Radę Ministrów projekcie ustawy budżetowej na rok 2030 przyjmuje się brak deficytu lub taką różnicę dochodów i wydatków budżetu państwa, która zapewni spadek relacji długu Skarbu Państwa do PKB w stosunku do relacji ogłoszonej dla roku 2028;

• deficyt budżetowy JST pomniejszony o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych oraz wolne środki w uchwale budżetowej na rok 2030 może wynikać jedynie z wydatków związanych z realizacją zadań współfinansowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA;

• w uchwalanym przez Radę Ministrów projekcie ustawy budżetowej na rok 2030:

- nie przewiduje się wzrostu wynagrodzeń pracowników państwowej sfery budżetowej,
- waloryzacja rent i emerytur nie może przekroczyć wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych ogłoszonego przez Główny Urząd Statystyczny za poprzedni rok budżetowy,
- wprowadzony jest zakaz udzielania nowych pożyczek i kredytów z budżetu państwa,
- wzrost wydatków Kancelarii Sejmu, Kancelarii Senatu, Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Trybunału Konstytucyjnego, Najwyższej Izby Kontroli, Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego, Krajowej Rady Sądownictwa, sądownictwa powszechnego oraz wojewódzkich sądów administracyjnych, Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka, Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, Krajowego Biura Wyborczego, Państwowej Inspekcji Pracy i Biura Rady Fiskalnej nie może być wyższy niż w administracji rządowej;

• Rada Ministrów przeprowadza przegląd:

- wydatków budżetu państwa finansowanych środkami pochodzącymi z kredytów zagranicznych,
- programów wieloletnich;

• Rada Ministrów przedstawia program sanacyjny, mający zapewnić spadek relacji państwowego długu publicznego do PKB;

• Rada Ministrów dokonuje przeglądu obowiązujących przepisów w celu przedstawienia propozycji rozwiązań prawnych mających wpływ na poziom dochodów budżetu państwa, w tym dotyczących stosowania stawek podatku od towarów i usług;

• Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych otrzymuje dotację celową z budżetu państwa na realizację zadania dofinansowania do wynagrodzenia pracowników niepełnosprawnych w wysokości do 30% środków zaplanowanych na realizację tego zadania na dany rok;

• organy administracji rządowej mogą zaciągać nowe zobowiązania na przygotowanie inwestycji, jeżeli mają zapewnione finansowanie z udziałem środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, na maksymalnym dopuszczalnym poziomie określonym w przepisach lub procedurach dotyczących danego rodzaju inwestycji, nie mniejszym niż 50% całości kosztów, z tym że ograniczenia te nie dotyczą odbudowy lub przebudowy dróg krajowych w celu usunięcia zagrożenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym, inwestycji w infrastrukturę przeciwpowodziową, systemu elektronicznego poboru opłat za korzystanie z dróg publicznych oraz odszkodowań za nieruchomości przejęte w związku z przygotowaniem i realizacją inwestycji w zakresie dróg publicznych.

Prognozy długu publicznego przedstawione w Strategii na lata 2027-2030 uwzględniają, zgodnie z wymogiem art. 86 ustawy o finansach publicznych, że relacja długu Skarbu Państwa do PKB w roku 2030 będzie niższa niż w roku 2028 (odpowiednio 59,9% wobec 60,0%). W horyzoncie Strategii przewidziane jest utrzymania relacji państwowego długu publicznego do PKB poniżej 60%.

Jakie konkretne ograniczenia budżetowe i obowiązki mogłyby wynikać z uruchomienia tych procedur według obecnie obowiązującego prawa?

Szczegółowe działania wynikające z uruchomienia procedur ostrożnościowych zostały przedstawione w odpowiedzi na poprzednie pytanie.

Czy przygotowano ocenę skutków dla wynagrodzeń, świadczeń, inwestycji, samorządów i podstawowych usług publicznych? Jakie warianty działań przeanalizowano?

Przedstawione w uzasadnieniu do projektu ustawy budżetowej na rok 2027 wieloletnie założenia makroekonomiczne na lata 2026-2030 uwzględniają uruchomienie procedur ostrożnościowych w 2030 r.

Jakie decyzje rząd zamierza podjąć wcześniej, aby uniknąć konieczności gwałtownego dostosowania finansów?

Zgodnie z przyjętymi w *Strategii* założeniami fiskalnymi deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych wg metodyki unijnej w relacji do PKB będzie stopniowo ograniczany z 7,1% w 2026 r. i 2027 r. do 4,2% w 2030 r.

	2026	2027	2028	2029	2030
Deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych (w relacji do PKB)	7,1	7,1	6,8	5,3	4,2

Prognoza deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych na lata 2026–2030 została przygotowana w reżimie zarówno krajowych (stabilizującej reguły wydatkowej, procedur ostrożnościowych i sanacyjnych powiązanych z poziomem państwowego długu publicznego), jak i unijnych ram budżetowych, w tym przy przestrzeganiu zaleconej, w ramach procedury nadmiernego deficytu, ścieżki wydatków netto, uwzględniając dodatkową elastyczność wynikającą z uruchomienia przez Radę UE krajowej klauzuli wyjścia m.in. dla Polski.

Prognoza deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych, oprócz uwarunkowań wynikających z reguł fiskalnych, uwzględnia także prognozowaną różnicę pomiędzy odpowiednio wydatkami lub kosztami planowanymi wg limitów uwzględnianych w planach finansowych jednostek sektora instytucji rządowych i samorządowych a ich rzeczywistą realizacją.

Czy planowane są zmiany definicji, sposobu obliczania długu lub reguł ostrożnościowych? Jeżeli tak, jakie jest ich uzasadnienie i wpływ na rzeczywiste zobowiązania państwa?

W Ministerstwie Finansów nie są prowadzone prace w zakresie zmiany definicji, sposobu liczenia długu lub reguł ostrożnościowych.

Jak często aktualizuje się ocenę ryzyka przekroczenia limitów i kto otrzymuje informację o pogorszeniu prognoz?

Średnioterminowe prognozy dług publicznego sporządzane są raz do roku na potrzeby opracowywanej zgodnie z art. 75 ustawy o finansach publicznych czteroletniej strategii zarządzania długiem Skarbu Państwa oraz oddziaływania na państwowy dług publiczny.

W ramach realizowanego Planu działalności Ministra Finansów i Gospodarki na rok 2026 dla działów administracji rządowej: budżet, finanse publiczne, instytucje finansowe, budownictwo, planowanie i zagospodarowanie przestrzenne oraz mieszkalnictwo, gospodarka realizowany jest cel: Zapewnienie spójnej polityki budżetowej z krajowymi i unijnymi ramami fiskalnymi oraz transparentności finansów publicznych. Jednym z mierników określających stopień realizacji celu jest: relacja państwowego długu publicznego na koniec 2026 r. do rocznego PKB nie wyższa niż 60% a zadaniem służącym jego realizacji jest odbywający się kwartalnie monitoring wielkości długu publicznego oraz ryzyka przekroczenia progów ostrożnościowych i wartości referencyjnych zdefiniowanych w regulacjach krajowych i unijnych. Analogiczne zadania będą realizowane w 2027 r. Kwartalne informacje o wysokości długu publicznego oraz prognozy relacji państwowego długu publicznego do PKB na koniec roku wraz z analizą wrażliwości przekazywane są do członków Kierownictwa Ministerstwa Finansów.

Kiedy zostanie przedstawiony jawny plan zapobiegania przekroczeniu progów, zawierający działania, terminy, efekty finansowe i odpowiedzialność za wykonanie?

Szczegółowe działania związane z realizacją zakładanego ograniczenia deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych będą prezentowane w kolejnych projektach ustaw budżetowych.

Z upoważnienia Ministra Finansów i Gospodarki

Jurand Drop
podsekretarz stanu

w Ministerstwie Finansów